

Projekt SEPA u Republici Hrvatskoj

SEPA (eng. *Single Euro Payments Area*) predstavlja jedinstveno područje plaćanja u eurima. Riječ je o inicijativi Europske unije za stvaranje jedinstvenog sustava platnog prometa s ciljem omogućavanja jednakih uvjeta, prava i obveza svim sudionicima platnog prometa za transakcije zadane u eurima. Iako je uvođenje eura kao zajedničke valute olakšalo plaćanje gotovinom, to nije riješilo različita pravila koja su postojala u zemljama EU-a, a koja su se odnosila na transakcije zadane elektroničkim putem. S ciljem rješavanja i ovih prepreka, Europska komisija i Europska središnja banka pozvale su bankovnu zajednicu da podrži ideju SEPA-e razvojem jedinstvenih platnih shema i pravila za elektronički zadane platne transakcije u eurima.

Europska bankovna zajednica je preko Europskog platnog vijeća (eng. *EPC – European Payment Council*) pokrenula projekt SEPA čiji je cilj definirati platne sheme za platne transakcije te tako nadvladati tehničke, pravne i tržišne barijere između zemalja koje podržavaju plaćanja u eurima.

Što je SEPA područje ?

SEPA područje šire je od Europskoga gospodarskog prostora koji čine države članice Europske unije zatim Norveška, Island i Lihtenštajn, te osim navedenih država obuhvaća i države Švicarsku, Monako i San Marino te pojedine zemlje (Gibraltar, Martinique, Otoci Aland, Mayotte, Sveti Petar i Mikelon, Francuska Gvajana, Guadeloupe, Reunion, Sveti Bartolomej i francuski dio Svetog Martina).

Države i zemlje SEPA područja pristupile su SEPA shemama i obvezale se izvršavati platne transakcije u skladu sa SEPA pravilima i postupcima.

Ulaskom u EU, Hrvatska je postala obvezna usvojiti pravila SEPA-e za transakcije u eurima, i to do 31. listopada 2016. godine te je Nacionalni odbor za platni promet (NOPP) pokrenuo projekt na nacionalnoj razini u sklopu kojega su osnovana nacionalna radna tijela SEPA projekta za obavljanje zadataka iz svojih nadležnosti. U okviru nacionalnih SEPA tijela osnivaju se radne skupine za izradu praktičnih rješenja za postavljene zadatke.

Budući da je Hrvatska obvezna usvojiti navedena pravila za sve nacionalne i prekogranične transakcije u eurima, hrvatska bankovna zajednica u suradnji s HNB-om donijela je odluku da će navedena pravila biti primijenjena i na sve kunske transakcije, s ciljem da budući prelazak na euro bude što jednostavniji i brži.

Provedba SEPA projekta u Hrvatskoj u tehničkom smislu predstavlja reformu platnog sustava budući da podrazumijeva ukidanje dosadašnjeg načina provedbe kreditnih transfera (naloga za plaćanja) i izravnih terećenja, što ovaj projekt čini izrazito zahtjevnim i opsežnim. Izmjene su uvjetovane zajedničkim tehničkim standardima koji su neophodni za provođenje SEPA plaćanja, a cilj im je uspostava interoperabilnosti između IT sustava te automatizirana provedba euro platnih transakcija između pružatelja platnih usluga.

Standardi za SEPA kreditne transfere i SEPA izravna terećenja

Uredba (EU) 260/2012 propisuje zajedničke standarde i tehničke zahtjeve kao što su korištenje IBAN-a kao identifikatora računa za plaćanje, korištenje BIC-a do propisanog roka, standardi za platne poruke ISO 20022 XML za sve kreditne transfere i izravna terećenja u eurima. Nadalje, navedenom Uredbom propisani su ostali obvezni elementi podataka za SEPA kreditne transfere i izravna terećenja.

SEPA projekt provodi se u skladu s Nacionalnim planom migracije na SEPA-u donesenim od NOPP-a, a navedene promjene odrazit će se na različite skupine dionika platnog sustava, i to na sljedeći način:

- banke će morati implementirati nova programska rješenja za procesiranje svih platnih naloga koja zaprimaju od klijenata te implementirati nove standarde u međubankovnom procesiranju platnih transakcija
- poslovni subjekti i državne institucije će morati implementirati nova programska rješenja za iniciranje svih platnih transakcija koje se danas razmjenjuju s bankama putem datoteka prema novim pravilima (bit će obvezna primjena standarda poruka za financijske usluge ISO 20022 XML)
- potrošači (fizičke osobe) su uvođenjem IBAN-a u nacionalni platni promet već napravili najveći dio priprema za SEPA-u. Postojeća usluga izravnih terećenja bit će usklađena standardima SEPA izravnih terećenja, o čemu će potrošači biti obavješteni.
- Fina je preuzela ulogu Nacionalnog odbora za pristupanje SEPA-i za bankovnu zajednicu Republike Hrvatske te će u tehnološkom smislu podržati međubankovnu razmjenu i obračun platnih transakcija prema SEPA standardima

Rokovi za implementaciju SEPA platnih transakcija kreditnih transfera i izravnih terećenja prema Nacionalnom planu migracije na SEPA-u:

SEPA kreditni transferi u eurima

Nacionalna plaćanja u eurima - 1. travnja 2016.

Prekogranična plaćanja u eurima - 1. travnja 2016.

SEPA kreditni transferi u kunama - 1. travnja 2016.

SEPA izravno terećenje u kunama 1. listopada 2016.

S ciljem promoviranja SEPA projekta prema korisnicima usluga i širokoj javnosti osnovan je Hrvatski SEPA forum (HSF). Članove HSF-a čine predstavnici HGK, HUB-a, HNB-a, Ministarstva financija i Fine, a u svoj rad može uključiti i Hrvatsku udruhu poslodavaca, Hrvatsku obrtničku komoru i udruge za zaštitu potrošača.

Sve informacije o Projektu SEPA u RH dostupne su na stranici www.sepa.hr.